

POLSKA IZBA BIEGŁYCH REWIDENTÓW
KRAJOWY RZECZNIK PRAW
BIEGŁYCH REWIDENTÓW
00-175 Warszawa, al. Jana Pawła II 80
tel./fax (22) 637 30 81-84, e-mail: krpbr@pibr.org.pl

NS-20220318-001

dnia 18 marca 2022 r.

KRAJOWA RADA
BIEGŁYCH REWIDENTÓW

w miejscu

Dot. sprawozdania z działalności KRPBR za 2021 r.

W związku z wymogiem wynikającym z § 12a ust.7 Statutu Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w brzmieniu ustalonym po zmianach dokonanych uchwałami Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów z dnia 19 czerwca 2018 r., zatwierdzonych przez KNA w dniu 5 września 2018 r. oraz w związku z § 22 Regulaminu działania Krajowego Rzecznika Praw Biegłych Rewidentów, stanowiącego załącznik do uchwały nr 1132/17a/2020 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 29 września 2020 r. – w załączeniu przekazuje się Sprawozdanie z działalności Krajowego Rzecznika Praw Biegłych Rewidentów za rok 2021.

Sprawozdanie z działalności Krajowego Rzecznika Praw Biegłych Rewidentów za rok 2021

I. Wprowadzenie

Instytucja Krajowego Rzecznika Praw Biegłych Rewidentów (dalej: „KRPBR” lub „Rzecznik”) została powołana uchwałą nr 6/2018 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów z dnia 19 czerwca 2018 r. w sprawie zmian w Statucie Polskiej Izby Biegłych Rewidentów (dalej: „PIBR”), zatwierdzoną przez KNA w dniu 5 września 2018 r.

Zadania Rzecznika, nakreślone w § 12a ust. 3 Statutu PIBR, zostały określone przy odmiennym stanie prawnym – w roku 2019 weszła w życie ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1571). Zmiany dotyczyły w szczególności organizacji i finansowania nadzoru i konsekwencji tegoż dla finansowania działalności Izby.

Po ustaleniu Regulaminu działania KRPBR (uchwała nr 3593/54/2019, zmieniona uchwałą nr 1132/17a/2020), Krajowa Rada Biegłych Rewidentów (dalej: „KRBR”) w dniu 12 lutego 2020 r. dokonała wyboru KRPBR, a jego zastępcy w dniu 5 marca 2021 r.

II. Zadania realizowane przez KRPBR w roku 2021

Rzecznik do lutego 2021 r. działał jednoosobowo, a od marca 2021 – przy współpracy z powołanym zastępcą Rzecznika KRBR. Po przedyskutowaniu wynikających ze Statutu oraz Regulaminu działania KRBR kierunków działania, a także kwestii podziału zadań – Rzecznicy przyjęli plan działania na 2021 r., uwzględniający istniejące okoliczności zewnętrzne (pandemia). Plan działania został przekazany do wiadomości KRBR w dniu 11.05.2021 r. Podział zadań, wyznaczonych Rzecznikowi przez Statut, między Rzecznika i jego zastępcę - został wskazany w Planie działania Krajowego Rzecznika Praw Biegłych Rewidentów na 2021 r. - wykonawczym (w ujęciu szczegółowym – podzadań), zamieszczonym na stronie internetowej Izby – w zakładce KRPBR. Realizacja tych zadań była omawiana i dyskutowana na posiedzeniach Rzecznika, których w roku 2021 odbyło się 8; realizacja ta przedstawia się następująco:

1. Monitorowanie uregulowań prawnych pod kątem ochrony praw biegłych rewidentów oraz sygnalizowanie pozostałym organom Izby potrzeby zmian tych uregulowań; w tym podzadania (zadania szczegółowe - wykonawcze):

1.1. Udział w pracach Komisji KRBR oraz posiedzeniach KRBR

Rzecznik brał udział we wszystkich posiedzeniach KRBR, był aktywnym członkiem Komisji standaryzacji i innych zespołów. Uczestniczył w różnych spotkaniach roboczych, także z przedstawicielami Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego (dalej: „PANA”).

Zastępca KRPBR uczestniczył w posiedzeniach Komisji statutowej, Komisji d.s. opiniowania aktów prawnych oraz Komisji d.s. etyki.

1.2. Stałe akcentowanie problemu skalowalności w stosowaniu standardów kontroli jakości oraz standardów badania i innych usług (z uwzględnieniem art. 65 UoBR), w tym tworzenie

komunikatów i innych informacji „czytelnych” dla biegłych rewidentów funkcjonujących w małych i średnich FA.

Rzecznik, uczestnicząc w Komisji KRBR d.s. standaryzacji, w sposób szczególny akcentował problemy skalowalności standardów z punktu widzenia różnych FA i różnych badanych jednostek. Rzecznik zwracał uwagę na problemy tworzenia komunikatów i innych informacji „czytelnych” dla biegłych rewidentów funkcjonujących w małych i średnich firmach audytorskich.

1.3 Sygnalizowanie organom Izby potrzeby zmian istniejących uregulowań wewnętrznych Izby, w tym Regulaminu działania KRPBR.

W związku ze zmianą uwarunkowań formalno-prawnych, zaistniałą po powołaniu w 2018 r. przez Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów instytucji Krajowego Rzecznika Praw Biegłych Rewidentów (zob. I. Wprowadzenie) – istnieje konieczność dostosowania do nowych okoliczności m.in. Regulaminu działania KRPBR. Rzecznicy zaszygnalizowali tę okoliczność KRBR pismem z dnia 15.11.2021 r., co jednakże wymaga wyjaśnienia niektórych kwestii.

Rzecznicy opracowali projekt zmian w tym Regulaminie, dołączając do niego - jako załącznik – „Zasady rozwiązywania spraw spornych oraz udzielania porad w sporach dotyczących BR, prowadzonych poza samorządem BR”. Ostatnią wersję projektu, wraz z prośbą o wyjaśnienie formalno-prawne niektórych kwestii, skierowano do Działu prawnego Izby w dniu 14.01.2022 r. (przekazując jednocześnie do wiadomości przewodniczącej Komisji Statutowej). Kształt regulaminu powinien być rozpatrywany w aspekcie ewentualnych zmian Statutu. Prace nad projektem Regulaminu będą kontynuowane w roku 2022.

W związku ze zgłaszanymi KRPBR problemami dotyczącymi przekazywania PANA dokumentacji przez likwidujące się FA prowadzone jako jednoosobowa działalność gospodarcza oraz dotyczącymi reaktywacji Fundacji Seniora –problemy te formalnie zgłoszono KRBR pismem z dnia 12.01.2022 r.

Ponadto podczas posiedzeń Rzecznicy dyskutowali o potrzebie:

- *bardziej elastycznego ukształtowania zasad obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, w szczególności w odniesieniu do osób nie wykonujących zawodu,*
- *określenia statusu biegłego rewidenta-seniora, w tym – w kontekście możliwości współpracy z FA, pozytywne stanowisko w tym zakresie KRBR niestety zostało zakwestionowane przez PANA, a stanowisko PANA poparł Sąd.*

2. Monitorowanie procedur stosowanych do postępowania dyscyplinarnego lub administracyjnego wobec biegłych rewidentów i firm audytorskich oraz sposobu jego prowadzenia, a także linii orzeczniczej w tych sprawach, oraz kierowanie wystąpień w tym zakresie do właściwych organów Izby, w tym podzadania:

2.1 Monitorowanie postępowania dyscyplinarnego i administracyjnego prowadzonego przez PANA i publikacji PANA dotyczących procedur i wyników kontroli oraz inicjowanie doskonalenia zawodowego w tym zakresie (oraz 2.5 Monitorowanie postępowania dyscyplinarnego i administracyjnego prowadzonego przez PANA - na podstawie informacji upublicznianych przez PANA)

Publikacje PANA, dotyczące rocznego sprawozdania oraz wyników kontroli FA były dyskutowane na posiedzeniach KRPBR, m.in. w dniu 11 czerwca 2021 r. Została sporządzona notatka robocza, w której zwrócono uwagę na problemy istotne z punktu widzenia ochrony interesów

praw biegłych rewidentów. Informacje z tych publikacji oraz przekazywane Rzecznikom przez objętych kontrolą biegłych rewidentów były wykorzystywane w bieżącej pracy Rzeczników.

Ponadto, w związku z reakcją biegłych na publikacje PANA, w tym - w kontekście doświadczeń z przeprowadzonych kontroli, Rzecznicy zwrócili się do przedstawicieli KRBRB przy Rzeczniku d.s. MŚP (pismo Wew/672/2021 z dnia 23.08.2021 r.) w kwestii zakresu informacji na potrzeby planowania kontroli i innych szczególnych problemów, różniących kontrole PANA od szeregu innych kontroli urzędowych.

- 2.2. Analiza funkcjonowania w ramach Izby obrońców z urzędu oraz ewentualna aktualizacja ich listy – w ramach współpracy z KSD i KR D.

W celu rozpoznania możliwości wykorzystania w związku z realizacją zadań Rzecznika biegłych rewidentów z listy obrońców z urzędu, prowadzonej przez KSD – wystąpiono z zapytaniem w tej sprawie do KSD i KR D (pismo z dnia 19.07.2021 r.). Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że KSD i KR D nie widzą problemów z korzystaniem z tych osób w sprawach prowadzonych obecnie przez KSD; uregulowano też zasady ich wynagradzania.

- 2.3 Analiza, we współpracy z KR D, KSD i Komisją ds. ewidencji KRBR, procedur stosowanych do postępowania dyscyplinarnego i administracyjnego wobec BR i FA oraz sposobu jego prowadzenia, a także linii orzeczniczej w tych sprawach; oraz kierowanie ewentualnych wystąpień w tym zakresie do właściwych organów Izby.

Źródłem informacji dla Rzecznika są wyłącznie roczne sprawozdania tych organów. Nie odnotowano problemów w tym zakresie.

3. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych związanych z ochroną praw biegłych rewidentów, w tym podzadania:

- 3.1 Umieszczenie informacji o działalności KRPBR na stronie internetowej Izby „Organy PIBR” zakładka „Krajowy Rzecznik Praw Biegłych Rewidentów”

Uruchomiono na stronie internetowej Izby zakładkę „Krajowy Rzecznik Praw Biegłego Rewidenta”, w której umieszczono m.in. informacje dotyczące zadań KRPBR, Regulamin działania KRPBR, uchwały KRBR o powołaniu Rzecznika i jego Zastępcy, Sprawozdanie z działalności KRPBR za 2020 r., Plan działalności KRPBR na rok 2021 oraz Komunikaty Rzecznika.

- 3.2 Wystąpienie z inicjatywą powołania w RO przedstawiciela RO lub zespołów wsparcia do współpracy z KRPBR.

W wyniku inicjatywy Rzecznika, podjętej po uzyskaniu zgody KRBR, Rady poszczególnych RO (z wyjątkiem RO PIBR w Bydgoszczy, Elblągu i Radomiu) zgłosiły swoich przedstawicieli do współpracy z KRPBR. Chodzi m.in. o powołanie w poszczególnych RO zespołów wsparcia, które mogłyby szybko udzielić wsparcia na miejscu, w RO, w razie potrzeby kontaktując się z KRPBR. Oczekiwania wobec tych przedstawicieli zostały omówione podczas spotkania z nimi online w dniu 24 września 2021 r. Podczas tego spotkania poinformowano uczestników o działalności KRPBR w roku 2021 r. (w tym – o stworzonych możliwościach bezpośredniego kontaktu zainteresowanych BR z KRPBR) oraz o wstępnych zamierzeniach na rok 2022. Spotkania KRPBR z przedstawicielami KRPBR w RO będą kontynuowane.

- 3.3 Udział Rzecznika w Forum RO; spotkania Rzecznika z biegłymi rewidentami w RO dotyczące bieżących problemów pracy BR i FA – online (a gdy warunki na to pozwolą - w formie tradycyjnej).

W związku z tym, że instytucja KRPBR jest instytucją nową, istniała potrzeba szerszego poinformowania BR o jej działalności, a także stworzenia możliwości przekazywania sygnałów od zainteresowanych do KRPBR. Sposobność tę stworzyły spotkania Forum RO, podczas których Rzecznik poinformował o swojej działalności.

Z-ca Rzecznika uczestniczył w dwóch spotkaniach, zorganizowanych przez Komisję etyki RO w Warszawie.

- 3.4 Zlecenie opracowanie przewodnika: „Prawa i obowiązki BR i FA w postępowaniu kontrolnym, dyscyplinarnym i administracyjnym”, oraz

- 3.5 Zorganizowanie przez CE PIBR cyklu szkoleń na temat „Prawa i obowiązki BR i FA w postępowaniu kontrolnym, dyscyplinarnym i administracyjnym”.

Rzecznicy opracowali założenia do treści przewodnika. Ze względu na brak możliwości sfinansowania przedsięwzięcia (opracowania przewodnika) uzgodniono, że jego realizacja będzie miała formę cyklu odpłatnych szkoleń. Pierwszy cykl szkoleń dotyczący „postępowania kontrolnego” jest prowadzony przez Magdalenę Maksymiuk jako szkolenia CE zaliczane do samokształcenia. M. Maksymiuk prowadziła takie szkolenie także dla przedstawicieli KRPBR w RO. Prowadzi je także dla RO, jeżeli z taką inicjatywą występują określone RO.

- 3.6 Podjęcie działań dla uruchomienia konsultacji dotyczących przygotowania się FA do kontroli, z uwzględnieniem współpracy z przedstawicielami RO lub zespołami wsparcia RO.

W tym celu zwrócono się do byłych kontrolerów KKN z ankietą z pytaniami dotyczącymi możliwości zaangażowania się ich do kontroli testowej i oceny SWKJ i dokumentacji działalności FA oraz wybranej dokumentacji badań, a także do udzielania dla FA konsultacji w trakcie kontroli i pomocy w przygotowaniu zastrzeżeń do protokołu z kontroli. Ankietę wysłano do 73 byłych kontrolerów KKN, pozytywną odpowiedź otrzymano od 23 osób. W roku 2022 Rzecznicy będą starali się włączyć działalność w.w. b. kontrolerów do zespołów wsparcia przy poszczególnych RO.

- 3.7 Udzielanie bieżących wyjaśnień, informacji, odpowiedzi na pytania.

Uruchomienie na stronie internetowej Izby zakładki dot. KRPBR, ze wskazaniem na możliwość kontaktu z Rzecznikiem, a w szczególności - uruchomienie we wrześniu 2021 r. możliwości bezpośredniego zgłaszania Rzecznikowi problemów przez zainteresowanych BR (poprzez specjalny formularz, po zalogowaniu) okazało się dobrą inicjatywą. Od września do 31 grudnia 2021 r. zgłoszono 15 pytań/prób o wyjaśnienie, które dotyczyły: składek członkowskich – 3, ODZ – 9, skreślenia FA -1, Fundacji Seniora - 2. Ponadto do Rzecznika wpłynęło od BR pięć pism, wskazujących w szczególności na celowość podjęcia działań odnoszących się do kontroli, przeprowadzanych w FA przez PANA.

W związku ze zgłaszanymi pytaniami – Rzecznik opublikował Komunikat Nr 1 z dnia 24 maja 2021 r., dotyczący czasu trwania kontroli u mikroprzedsiębiorcy.

- 3.8 Inicjowanie działań zapewniających, aby w ramach obsługi medialnej była gwarantowana rzetelna i obiektywna informacja i ocena pracy FA i biegłych rewidentów.

Nie wystąpiła konieczność działań szczególnych w tym zakresie.

- 3.9 Współpraca z Komisją szkoleniową i Centrum Edukacji w zakresie tematyki szkoleń, materiałów szkoleniowych i autorów materiałów szkoleniowych oraz ew. recenzji materiałów ODZ.

Rzecznik, współpracował z Komisją szkoleniową i Centrum Edukacji w zakresie tematyki szkoleń, materiałów szkoleniowych. Starania o zróżnicowanie wymagań w zakresie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla BR wykonujących zawód / nie wykonujących zawodu nie znalazły uznania w Komisji szkoleniowej.

4. Udzielanie wsparcia biegłym rewidentom w zakresie rozwiązywania spraw spornych przy zastosowaniu alternatywnych metod rozwiązywania sporów.
5. Udzielania porad w sporach dotyczących biegłych rewidentów, prowadzonych poza samorządem biegłych rewidentów.

W zakresie pkt. 4 i pkt. 5 - do Rzecznika w roku 2021 żaden wniosek o wsparcie nie wpłynął.

6. Pełnienie funkcji przedstawiciela społecznego w postępowaniu sądowym i pozasądowym, w tym w postępowaniu dyscyplinarnym oraz pełnomocnika w postępowaniu administracyjnym, w tym podzadania:

- 6.1 Wystąpienie przez Rzecznika do obsługi prawnej Izby o ustalenie formalnych podstaw i możliwości pełnienia przez Rzecznika funkcji przedstawiciela społecznego w postępowaniu sądowym i pozasądowym, w tym w postępowaniu dyscyplinarnym oraz pełnomocnika w postępowaniu administracyjnym; gdyby okazało się to możliwe – przedłożenie KRBR projektu zasad prowadzenia i finansowania takiej działalności

Praktycznie do Rzeczników w roku 2021 nie były składane żadne wnioski dotyczących pełnienia powyższych funkcji. W tej sprawie wystąpiono do Działu prawnego Izby pismem z dnia 14.01.2022 r. w sprawie formalnych podstaw pełnienia tych funkcji.

- 6.2 Podjęcie działań dla utworzenia bazy biegłych rewidentów, którzy zadeklarują gotowość udzielania pomocy (odpłatnej) biegłym rewidentom w postępowaniu dyscyplinarnym i administracyjnym.

W tym zakresie Rzecznicy wystąpili pismem z dnia 30.12.2021 r. do biegłych rewidentów, którzy sprawują funkcje biegłych sądowych przy poszczególnych sądach okręgowych. Do dnia 15 lutego 2022 r. deklarację udzielania ewentualnej pomocy w postępowaniach dyscyplinarnych bądź administracyjnych zgłosiło 4 biegłych rewidentów.

7. Inne działania, w tym:

- 7.1 Opracowanie projektu Regulaminu pracy KRPBR.

Rzecznicy opracowali projekt zmian w tym Regulaminie, dołączając do niego - jako załącznik – „Zasady rozwiązywania spraw spornych oraz udzielania porad w sporach dotyczących BR, prowadzonych poza samorządem BR”. Projekt ten jest na etapie uzgodnień w Biurze PIBR.

- 7.2 Organizowanie, comiesięcznie, posiedzeń Rzeczników, z ewentualnym udziałem zaproszonych gości.

W roku 2021 odbyło się 8 posiedzeń, podczas których omawiano stan i sposób realizacji działań, wynikających z Planu działań KRPBR na 2021 r. W posiedzeniu w dniu 20.09.2021 r. uczestniczyli przedstawiciele KRBR przy Rzeczniku MŚP (Joanna Chwaścikowska-Karwacka oraz Kamil Jesionowski).

III. Uwagi Rzecznika w związku z realizacją Planu działania KRPBR na rok 2021

Rok 2021 był pierwszym rokiem, dla którego Rzecznicy – w wyniku dyskusji (co było możliwe dopiero od kwietnia 2021 r.) opracowali Plan działania. Ujęto w nim – z odpowiednim uszczegółowieniem - zadania, określone dla KRPBR w Statucie.

Problemem przy realizacji tak nakreślonego Planu działania była właściwe przełożenie na język praktyki zapisów Statutu, dotyczących zwłaszcza udzielania wsparcia biegłym rewidentom w sporach prowadzonych poza samorządem zawodowym oraz pełnienia przez KRPBR funkcji przedstawiciela społecznego bądź pełnomocnika w postępowaniu sądowym i pozasądowym – zwłaszcza w sytuacji, kiedy do Rzecznika żaden wniosek o takie wsparcie nie wpłynął. Wątpliwości swoje w tym zakresie Rzecznicy dyskutowali z Komisją statutową oraz wystąpili z prośbą o wyjaśnienie do Działu Prawnego / Działu Realizacji Zadań Nadzoru.

Pewnego rodzaju barierą w realizacji zadań Rzeczników okazały się też ograniczenia finansowe, co dotyczyło zwłaszcza opracowania przewodnika „Prawa i obowiązki BR i FA w postępowaniu kontrolnym, dyscyplinarnym i administracyjnym”. W związku z tym przyjęto rozwiązanie zastępcze, polegające na objęciu tematyki przewodnika cyklem odpłatnych seminariów.